

آیین نامه و مقررات حفاظتی ساختمان کارگاهها

ماده ۱: به استناد ماده ۴۸ قانون کار مصوب سال ۱۳۲۸ مجلسین شورای ملی و سنا شخصیت‌های حقیقی یا حقوقی که بخواهد کارگاه جدیدی احداث نمایند و یا کارگاه‌های موجود خود را توسعه دهند مکلف اند قبل از شروع بکار برنامه و نقشه‌های ساختمانی و طرحهای مورد نظر را با توجه به مقررات این آیین نامه تهیه و برای تصویب به وزارت کار ارسال دارند.

شروع ساختمان محل‌های مورد نظر و همچنین بهره برداری از کارگاه‌های مذبور منوط به اجازه کتبی وزارت کار خواهد بود.

فصل اول - کارگاه‌های صنعتی ساختمان و محل کار بخش اول - عوامل اطمینان

ماده ۲: کلیه ساختمان‌های دائمی و موقتی و موسساتی که مشمول مقررات قانون کار می‌باشد باید از نقطه نظر ساختمانی واجد استحکام کامل بوده و در محاسبه پایه و سقف و کفها رعایت نکات زیر بشود.

الف - تحمل فشار ناشی از حداقل بارها و اشیاء ثابت و متحرک.

ب - تحمل فشار ناشی از ریزش برف - باران - یخ‌بندان - باد و طوفان.

ج - تحمل فشار ناشی از بارهای معلق.

برای رسیدگی باین منظور بایستی خلاصه محاسبات فنی ضمیمه نقشه‌ها تسلیمی باشد.

ماده ۳: اطاق‌ها و محل کار دائم باید لااقل ۳ متر از کف تا سقف ارتفاع داشته و فضای آن باید برای حداقل اشخاصی که در آن محل کار می‌کنند برای هر نفر ۱۲ متر مکعب کمتر نباشد. تبصره ۱ - در محاسبه متر مکعب فضا حجم اشغال شده بابت اثاثیه و ماشین آلات و مواد و لوازم چیزی کسر نمی‌گردد.

تبصره ۲ - در ساختمان‌هایی که ارتفاع هر طبقه از فضای کار از ۴ متر متتجاوز باشد برای محاسبه حجم لازم فقط تا ارتفاع ۴ متر منظور و محاسبه می‌گردد.

۱۸ آیین نامه های حفاظت و بهداشت کار

ماده ۴: در فضای کارگاه نصب ماشین آلات و یا قرار دادن اشیاء و محصولات نباید مزاحمتی برای عبور و مرور و یا کار کارگران ایجاد نماید.

ماده ۵: در اطراف هر یک از دستگاه های ماشین یا واحدهای کار باید فضای کافی منظور داشت تا کارگران بتوانند به راحتی برای انجام کارهای عادی رفت و آمد نموده و در صورت لزوم اصلاحات و تعمیرات و نقل و انتقال مواد مصرفی یا تولیدی را انجام دهن.

بخش ۲ - کف سازی

ماده ۶: کف اطاق ها و قسمت هایی که محل عبور کارگران بوده و یا برای حمل و نقل مواد تخصیص داده شده بایستی صاف و هموار بوده و عاری از حفره و سوراخ - تراشه های چوب - برآمدگی ناشی از پوشش بی تناسب مجاری - میخ و پیچ و مهره و لوله، دریچه یا برآمدگی و برجستگی و هر گونه موادی باشد که ممکن است موجب گیر کردن و یا لغزیدن اشخاص گردد.

ماده ۷: کف اطاق ها و راهروها و پیاده روها نباید در شرایط عادی هیچگونه لغزندگی داشته و یا از مصالحی ساخته و یا از موادی اندود شده باشد که در نتیجه رفت و آمد ایجاد ناراحتی و گرد خاک و ساییدگی و در نتیجه لغزیدگی ایجاد شود.

ماده ۸: در محل کار و مکانهایی که دستگاه های متعددی قرار دارد بایستی به وسیله خط کشی با رنگ مشخص در دو طرف راه اصلی و راههای فرعی را مشخص نموده و حتی محل قرار دادن مواد خام و مواد تولیدی به وسیله این خطوط معین گردد تا محل های رفت و آمد، حمل و نقل مواد همچنین جهت حرکت اصلی با علامت گذاری روی زمین معلوم و روشن باشد.

ماده ۹: کف کارگاه ها بایستی قابل شستشو بوده و در مواردی که نوع کار موجب ریخته شدن آب در کف گردد بایستی شبک کافی داشته باشد که آبها را به سمت مجاری فاضلاب هدایت نماید.

بخش ۳ - نرده ها

ماده ۱۰: پلکان ها و اطراف محل ورود و خروج آسانسور و نقاط مشابه که لغزندگی آنها موجب مخاطرات بیشتری نسبت به سایر جاهای خواهد بود باید از مصالح غیر لغزندگی ساخته شود.

ماده ۱۱: در نقاطی که از نرده بان استفاده می شود انتهای فوچانی آن در هر قسمت که قرار گیرد باید به وسیله نرده های متحرک حفاظت شود.

۱۹ آیین‌نامه و مقررات حفاظتی ساختمان کارگاه‌ها

ماده ۱۲: در هر طبقه از ساختمان پرتوگاههای راه پله‌ها در هر طرفی که غیر مسدود باشد به استثنای قسمت ورود به پلکان باید به وسیله نرده‌های دائمی کاملاً محفوظ گردد. مدخل پلکانهایی که کمتر مورد نظر رفت و آمد هستند باید به وسیله نرده‌های متحرك مسدود شوند.

ماده ۱۳: دریچه‌ها و مدخلهایی که در کف کارگاه بازمی‌شوند باید به وسایل زیر محفوظ شوند.

الف - نرده‌های متتحرك که فقط دو طرف آن آستانه داشته باشد.

ب - نرده‌های دائمی که تمام اطراف باز آن دارای آستانه باشد.

پ - دریچه‌های لولادار به همان کیفیت که در مورد مدخل پلکان‌های فرعی در ماده ۱۲ ذکر شد.

ماده ۱۴: مدخلهای فردی (مانند حوضچه‌ها و آدم روها) بایستی به وسیله دریچه‌های بدون لولا که استحکام کافی دارند پوشش شده دستگیره آنها بدون برآمدگی باشد.

ماده ۱۵: در مواقعی که پوشش‌های مندرج در ماده ۱۲ بر حسب ضرورت برای مدت کوتاهی در جای خود قرار نگرفته باشد بایستی کلیه این مدخلها به وسیله اشخاص تحت مراقبت قرار گرفته و یا اینکه به وسیله نرده‌های قابل حمل یا دستی - و در شب به وسیله نصب چراغ خطر که موقتاً در اطراف حوضچه قرار خواهد گرفت محفوظ شوند.

ماده ۱۶: حفره‌هایی که در کف قرار دارند و بواسطه وجود ماشین آلات ثابت یا تجهیزات یا دیوار احتمال قدم گذاردن اتفاقی و ناگهانی اشخاص بآنها نمی‌رود بایستی به وسیله پوشش‌هایی که فقط اطراف آنها از ۲/۵ سانتیمتر بیشتر درز نداشته باشد حفاظت شود.

ماده ۱۷: کلیه دهانه‌های قائم به بلندی کمتر از یک متر از سطح محل کار که ارتفاع آنها حداقل ۷۵ سانتیمتر و عرضشان ۵۰ سانتیمتر بوده و پرتوگاه آنها بیش از ۲ متر عمق داشته باشد بایستی بطور مطمئن به وسیله نرده‌های ثابت یا متتحرك یا دریچه مسدود و محافظت شوند.

ماده ۱۸: اقسام مختلف دهانه‌های قائم به هر عرض که باشد و دو متر یا بیشتر از طرف خارج پرتوگاه داشته باید به وسیله نرده‌های نرده‌های آستانه دار یا شبکه فلزی که چشم‌های آن از ۲/۵ سانتیمتر بیشتر نبوده و تا ۵۰ کیلوگرم فشار افقی را تحمل نماید محفوظ شوند.

ماده ۱۹: کلیه نرده‌ها بایستی از چوب، لوله آهن‌های پروفیل یا مصالح دیگری که استحکام کافی داشته باشد ساخته شود.

ماده ۲۰: ارتفاع نرده‌ها باید لااقل ۹۰ سانتیمتر از کف باشد.

ماده ۲۱: نرده ها باید در فواصل حداقل ۲ متر دارای پایه و کلافهای عمودی و افقی بوده و پس از تکمیل میله فوقانی آن تحمل لااقل ۱۰۰ کیلوگرم فشار را در هر جهت داشته باشد.

ماده ۲۲: برای اینکه نرده های مورد بحث از نقطه نظر ساختمانی واجد شرایط مذکور در

ماده فوق باشند باید با خصوصیات ذیل مطابقت کنند.

الف - نرده های چوبی - لبه های فوقانی و پایه ها به ضخامت حداقل $7*5$ سانتیمتر و کلافهای فاصل وسطی به ابعاد $5*5$ سانتیمتر یا $2/5*10$ سانتیمتر کلیه قطعات مشکله نرده باید عموماً صاف و هموار و عاری از گره های بزرگ و تراشه و شکستگی و ترک یا میخ و امثال آن باشد.

ب - نرده های لوله ای - لبه های فوقانی و پایه ها از لوله فلزی شماره ۴ و لوله های فاصل یا وسطی حداقل شماره $2/5$ باشند.

ج - نرده های پروفیله - قسمت های نبشی لااقل به اندازه $40*40$ میلیمتر و کلافهای فاصل از نبشی $30*30$ میلیمتر باشند.

ماده ۲۳: نرده ها باید عموماً از مصالح سالم و بدون عیب ساخته شده و قسمت های تیز و برنده در آنها وجود نداشته باشد.

ماده ۲۴: آستانه کلیه نرده های پلکان ها باید لااقل $1/5$ سانتیمتر ارتفاع و $2/5$ سانتیمتر ضخامت داشته و از آهن - فولاد - یا مصالح ساختمانی با دوام دیگر ساخته شوند.

ماده ۲۵: آستانه را باید بطور مستحکم در جای خود به فاصله ای در حدود 5 میلیمتر از کف استوار ساخت.

بخش ۴- پلکان ها

ماده ۲۶: کلیه پلکان ها - سکوها - (پلانفورم) و پاگردها باید استحکام کافی داشته و تحمل فشار و سنگینی بارهای عادی را داشته باشد (خلاصه محاسبات فنی باید ضمیمه نقشه جات تسلیمی باشد).

ماده ۲۷: پلکان ها و سکوهایی که از مصالح مشبك ساخته شده اند ابعاد چشمehهای آن نباید از 25 میلیمتر تجاوز نماید تا اشیاء متفرقه امکان سقوط از آنرا نداشته باشد.

ماده ۲۸: عرض پلکان ها به استثنای پلکان های سرویس و یا امدادی نباید در هیچ مورد از 90 سانتیمتر کمتر باشد.

- ماده ۲۹: اختلاف سطح بین دو پاگرد نباید هیچگاه از ۳/۷۰ متر تجاوز کند.
- ماده ۳۰: پاگردهایی که در فواصل پلکان‌ها قرار دارند باید وسعتی در حدود ۱/۱۰ متر در جهت پلکان یا بیشتر به تناسب عرض پلکان داشته باشند.
- ماده ۳۱: در تمام طول پلکان‌ها یک فاصله عمودی آزاد در حدود قد انسان باید منظور شود این فاصله آزاد نباید کمتر از ۲/۲۰ متر از سطح هر پله به موازات دیوار پله باشد.
- ماده ۳۲: غیر از پلکان‌های سرویس و یا امدادی عرض هر پله بدون محاسبه حاشیه یا برآمدگی آن نباید از ۳۳ سانتیمتر کمتر باشد و ارتفاع پله بین ۱۴ تا ۲۰ سانتیمتر خواهد بود.
- ماده ۳۳: پله‌های یک پلکان باید دارای عرض مساوی و ارتفاع مساوی باشند.
- ماده ۳۴: کلیه پلکان‌ها بایستی از طرف پرتگاه به وسیله نرده‌های مخصوص پلکان حفاظت شوند.
- ماده ۳۵: پلکان‌های مخصوص با عرض کمتر از ۱/۱۰ متر باید به وسیله یک نرده دستی که پایه‌های آن در دیوار کار گذاشته شده باشد در سمت راست از پایین به بالا مجهز شوند.
- ماده ۳۶: پلکان‌های با عرض بیش از ۱/۱۰ متر باید در سمت پرتگاه با یک نرده و در سمت بسته هم به وسیله نرده دستی طبق ماده ۳۵ مجهز گردد.
- ماده ۳۷: پلکان‌هایی که بیش از ۲/۲۵ متر عرض دارند بایستی علاوه بر نرده‌های کناری با یک نرده دستی میانه نیز مجهز باشند.
- ماده ۳۸: کلیه نرده‌های پلکان‌ها بایستی از مصالح ساختمانی محکم و بادوامی مانند چوب، لوله یا مصالح بنایی ساخته شوند.
- ماده ۳۹: ارتفاع نرده‌های پلکان از لبه هر پله بایستی از ۷۵ سانتیمتر کمتر باشد و در صورتی که از این نرده‌ها به عنوان نرده‌های دستی استفاده شود بلندی آن باید از ۸۵ سانتیمتر تجاوز کند.
- ماده ۴۰: نرده‌های دستی که پایه‌های آن به دیوار نصب می‌شود باید طوری ساخته شود که دست آزادانه بدون برخورد با موانعی اعم از رو کار یا کنار نرده حرکت کند حداقل فاصله پایه‌ها از یکدیگر ۲ متر و بین نرده دستی و دیوار باید لااقل ۴ سانتیمتر باز باشد.
- ماده ۴۱: حداقل عرض پلکان سرویس و یا امدادی مانند پلکان‌های اطاق ماشین خانه یا دیگ بخار یا پلکان‌هایی که به سکوهای سرویس اطراف ماشین آلات منتهی می‌شوند ۵۵ سانتیمتر خواهد بود.

ماده ۴۲: شیب پلکان های سرویس نباید بیش از ۶۰ درجه باشد و عرض هر پله نباید کمتر از ۱۵ سانتیمتر باشد.

ماده ۴۳: پلکان های سرویس نباید به شکل مارپیچ یا پیچ و خم دار ساخته شوند.

ماده ۴۴: مدخل پنجره هایی که در پاگرد های پلکان باز می شود در صورتی که پهنای آنها بیش از ۳۰ سانتیمتر و فاصله با سطح پاگرد کمتر از ۹۰ سانتیمتر باشد بایستی به وسیله نرده حفاظت شوند.

ماده ۴۵: حداکثر شیب مجاز برای (راهروهای شیب دار) رامپ مورد استفاده افراد ۱۰ درجه است. این رامپ ها باید با کلیه شرائطی که در مورد پلکان ها منظور می شود از حیث ساختمان و عرض و نرده و غیره مطابقت داشته باشد.

بخش ۵ - نرdban های ثابت - راهروهای هوایی - سکوها

نرdban های ثابت

ماده ۴۶: کلیه اجزاء و قسمت های فلزی نرdban ها باید از فولاد، آهن و چدن، آهن ورق یا مواد مشابه ساخته شود.

ماده ۴۷: نرdban های ثابت باید به قسمتی نصب شود که:

الف - فاصله از سمت جلو نرdban به نزدیکترین جسم ثابت نباید از ۷۵ سانتیمتر کمتر باشد.

ب - فاصله از سمت عقب نرdban به نزدیکترین جسم ثابت اقلًا ۲۰ سانتیمتر باشد.

ج - از طرفین نرdban فضای آزادی لاقل ۴ سانتیمتر از محور نرdban در هر دو طرف وجود داشته باشد.

ماده ۴۸: در صورتی که از نرdban های ثابت برای صعود به ارتفاع بیش از ۹ متر استفاده شود نکات زیر باید رعایت گردد.

الف - ایجاد پاگرد هایی حداکثر در فاصله هر ۹ متر یا کمتر از آن.

ب - هر قطعه از نرdban حد فاصل بین دو پاگرد باید به نحوی قرار گیرد که در امتداد قطعه قبلی نباشد.

ماده ۴۹: کلیه راهروها - معابر و سکوها کار یا سطح اطاق ها و طبقاتی که اطرافشان باز است (و بیش از ۲ متر بالای سطح اطاق یا زمین) قرار گرفته اند بایستی در سمت پر تگاه به وسیله نرده های استاندارد طبق مقررات مواد ۹ الی ۲۵ این آیین نامه حفاظت و محصور

شوند.

تبصره ۱- سکوهایی که برای بارگیری یا تخلیه بار اختصاص داده شده یا سکوهای کوچک که به موتورها و تجهیزات مشابه اختصاص داشته و در آنها فضایی برای ایستادن اشخاص پیش‌بینی نشده باشد از مقررات این ماده مستثنی است.

تبصره ۲- در مورد راهروهایی که برای پر کردن مخازن و روغن کار اختصاص دارد نرده یک طرف را ممکن است در صورت لزوم حذف کرد مشروط به اینکه عرض راهرو کمتر از ۵۵ سانتیمتر نباشد.

ماده ۵۰: کلیه معابر و راهروها و سکوهایی که روی ماشین آلات و نوارهای متحرک قرار دارند باید از دو طرف به وسیله نرده‌های استاندارد محافظت شوند.

بخش ۶- آسانسورهای داخلی و خارجی کلیات

ماده ۵۱: آسانسورها باید منطبق با اصول زیر باشد:

- الف) محاسبه فنی و مکانیکی صحیح و استفاده از مصالح مرغوب در ساختمان آن.
- ب) فرسوده نبودن هیچیک از قسمت‌ها.

بالبردن مصالح و افراد

ماده ۵۲: قفسه آسانسورها باید در سراسر ارتفاع بسته بوده و راه دیگری به استثناء درها و پنجره‌ها و منافذ نور نداشته باشد.

ماده ۵۳: قفسه آسانسورهایی که در خارج ساختمان‌ها قرار دارد تا ارتفاع سه متر از هر طرف و از این ارتفاع به بالا سمتی که رو به ساختمان قرار دارد و در تمام ارتفاع باید بسته باشد.

ماده ۵۴: دیواره قفسه آسانسور باید از یک تیغه سراسری و یا یک شبکه فلزی (توری یا میله‌ای) و یا نرده چوبی ساخته شده باشد. بطوری عادی اندازه روزنه‌های شبکه فلزی یا نرده چوبی باید از ۵ سانتیمتر در بعد کوچک خود بیشتر باشد. در جاهایی که امکان ایجاد خطر از اطاکها و وزنهای تعادل و درهای کشویی هست و روزنه‌های نامبرده باید از ۱۲ میلیمتر تجاوز کند.

ماده ۵۵: لبه‌ها - تخته‌های کف اطاک - نعل درگاه و چوب‌هایی که در کنار سطح تخلیه قفسه آسانسور قرار دارد و برجستگی آنها از ۲/۵ سانتیمتر بیشتر است باید دارای سطح صاف و لبه‌های پخ باشد.

ماده ۵۶: در قفسه آسانسورها نباید هیچگونه سیم - طناب و یا لوله عبور داده شود مگر سیم ها و کابل هایی که برای بکار انداختن آسانسور لازم است.

ماده ۵۷: کلیه سیم های برق بجز سیم های مخصوص برق اطاقک آسانسور باید در لوله های فلزی قرار داده شود مگر اینکه از نوع کابل مسلح باشد. بدینه است کلیدستگاه های برقی واقع در قفسه آسانسور یا در اطاقک باید به منظور جلوگیری از خطر اتصال بسته و محفوظ باشد.

ماده ۵۸: فواصل بین جدار اطاقک یا قفسه آسانسور و همچنین فاصله بین اطاقک و وزنه تعادل نباید از ۲۵ میلیمتر کمتر باشد.

ماده ۵۹: فاصله بین اطاقک و سکوی تخلیه برای آسانسورهایی که دارای ریل راهنمایی باشد نباید از ۲۰ میلیمتر کمتر و در هر صورت از ۴۰ میلیمتر بیشتر باشد.

ماده ۶۰: فاصله پایین اطاقک هنگامی که روی ضربه گیرها قرار دارد تا کف قفسه آسانسور نباید از ۶۰ سانتیمتر کمتر باشد.

ماده ۶۱: در طبقه آخر فاصله بالای اطاقک با سقف قفسه آسانسور نباید در هیچ صورت کمتر از ۶۰ سانتیمتر باشد.

ماده ۶۲: قفسه آسانسور باید دارای سقف محکم باشد.

ماده ۶۳: هر ۳۰ سانتیمتر مربع در هر قسمت از کف اطاقک آسانسور باید تاب تحمل ۲۵۰ کیلوگرم بار متتمرکز را داشته باشد. (از این محاسبه نباید در آن واحد برای سطح تمام کف استفاده نمود).

درهای قفسه آسانسور

ماده ۶۴: درهای قفسه آسانسور جز در موقع استفاده از آسانسور باید قفل باشد.

ماده ۶۵: درهای قفسه آسانسور باید دارای قفل ضامن دار باشد به نحوی که اطاقک پس از طی حداقل ۷/۵ سانتیمتر از کف پاگردی که هم سطح آن قرار داشته بطور خودکار در را بسته نگاهدارد و همچنین تا موقعی که در باز است نباید برای اطاقک آسانسور امکان حرکت وجود داشته باشد درهای قفسه آسانسور در موقع نبودن اطاقک نباید جز با کلید مخصوص امدادی باز شود.

ماده ۶۶: در هر طبقه یا پاگردی که اطاقک می ایستد محفظه آسانسور باید دارای درهای

معمولی یا کشویی یا ترکیبی از این دو باشد.

ماده ۶۷: برای قفسه آسانسورهای بارکش باید درهای کشویی افقی یا قائم یا درهای کشویی و لولایی و یا ترکیبی از آنها تعییه شود.

ماده ۶۸: بکاربردن درهایی که باز و بسته شدن آنها با حرکت اطاقک انجام می‌گردد ممنوع است.

ماده ۶۹: در صورتی که درهای قفسه آسانسور چشمه دار باشد نباید عرض این چشمها از ۵ سانتیمتر تجاوز کند.

ماده ۷۰: درهای قفسه آسانسورهای بارکش که با نیروی دست کار می‌کند باید دارای قفلهای مکانیکی باشد که توسط اطاقک بکار انداخته شود.

ماده ۷۱: درهای قفسه آسانسور در موقعی که بسته است باید سراسر دهانه قفسه را از کف تا سقف بپوشاند.

اطاقک‌های آسانسور

ماده ۷۲: اطاقک آسانسورهای برقی باید از همه طرف به استثناء دهانه‌های ضروری جهت ورود و خروج و بارگیری و بار اندازی بسته باشد.

ماده ۷۳: بدنه اطاقک تا حداقل ارتفاع ۱/۲۰ متر از کف و همچنین سقف آن باید از مصالح محکم اعم از چوب یا فلز ساخته شود.

ماده ۷۴: ممکن است که برای دیوارهای اطاقک از ارتفاع ۱/۲۰ متری به بالا از قطعات مشبك استفاده کرد مشروط بر اینکه عرض روزنه‌ها از ۲/۵ سانتیمتر تجاوز نکند.

ماده ۷۵: سقف اطاقک‌های کاملاً بسته باید مجهز به دریچه خروجی امدادی بوده و از دو طرف یا لااقل از طرف داخل قابل باز شدن باشد.

ماده ۷۶: اطاقک آسانسورهایی که با نیروی دست کار می‌کنند باید از همه طرف به استثناء طرف خروجی و هوکش آن بسته باشد.

ماده ۷۷: هر یکدهم متر مربع از هر قسمت سقف اطاقک‌ها باید تحمل صد کیلوگرم بار متمرکز را داشته باشد.

ماده ۷۸: اطاقک آسانسورهای برقی باید در داشته باشد، حذف در اطاقک در صورتی ممکن است که سطح داخلی قفسه آسانسور در مجاورت در اطاقک کاملاً صاف و بدون منفذ بوده و از طرفی سرعت آسانسور از ۱/۵ متر در ثانیه تجاوز نکند

ماده ۷۹: اطاقک کلیه آسانسورهای برقی باید دارای کلید برقی مخصوصی باشد تا از حرکت اطاقک مدامی که در بسته نیست جلوگیری شود.

ماده ۸۰: اطاقک آسانسورهایی که با برق کار نمی کند باید دارای وسایل حفاظتی مشابه آنچه در موارد قبل ذکر گردیده باشد.

ماده ۸۱: درهای کشویی اطاقک آسانسورهای برقی ممکن است به طرز زیر ساخته شود:

الف - توپر و از تخته های محکم و یا شیشه و یا تخته های مشبك و غیر مشبك.

ب - از شبکه و یا میله هایی که فواصل آن کمتر از ۱۲ میلیمتر باشد.

ج - به صورت تاشو مشروط بر اینکه بعد منافذ آن از ۶۵ میلیمتر تجاوز نکند.

ماده ۸۲: در اطاقک آسانسورها موقعی که بسته می شود باید تمام دهانه خروجی را بپوشاند.

ماده ۸۳: اطاقک آسانسورها باید دارای دستگاه اطمینانی که معمولاً به بدن اطاقک نصب می گردد باشد این دستگاه اطمینان باید قدرت متوقف کردن و نگهداری اطاقک را با تمام ظرفیت آن در موارد سرعت غیر عادی و سقوط آزاد و یا رها شدن کابل ها را داشته باشد.

ماده ۸۴: دستگاه اطمینان اطاقک باید توسط تنظیم کننده های سرعت بکار افتد.

تبصره - گیره یا دنده را نمی توان به عنوان دستگاه اطمینان تلقی نمود.

ماده ۸۵: اطاقک آسانسورهای دستی باید به ترمزهای دستی که در جهت حرکت کار می کند مجهز باشد موقعی که ترمز مورد استفاده قرار می گیرد تا هنگامی که رها نشده باید در وضع (قفل) باقی بماند.

ماده ۸۶: موقعی که آسانسور در ارتفاع بیش از ده متر کار می کند برای کنترل سرعت اطاقک در موقع پایین آمدن باید دستگاه تنظیم سرعت تعییه شود.

ماده ۸۷: اطاقک آسانسورهای بارکش که ضمناً افراد را نیز حمل می کند و یا یک نفر متعددی در داخل آن بکار مشغول است باید طبق مشخصات آسانسورهای مخصوص حمل افراد ساخته شود.

ماده ۸۸: آسانسورهای مخصوص حمل افراد به استثناء آنهایی که به وسیله کنترل خودکار بکار می افتد باید به وسیله یک متعددی آزموده بکار انداخته شوند.

ماده ۸۹: اطاقک آسانسورهایی که برای حمل افراد بکار برده می شود و سرعتشان از ۴۵

۲۷ آیین‌نامه و مقررات حفاظتی ساختمان کارگاه‌ها

- متر در دقیقه بیشتر است (به استثناء آسانسورهای اتوماتیک) باید دارای فرمان برقی باشد.
- ماده ۹۰: فرمان آسانسورهای بارکش می‌تواند توسط کنترل‌های خودکار یا دو دگمه‌ای و یا کلیدهای الکتریکی و یا کابل‌های دستی انجام گیرد.
- ماده ۹۱: دسته فرمان باید طوری باشد که پس از برداشتن دست متصدی فرمان بطور خودکار به حالت بسته برگردد.
- ماده ۹۲: فرمان چرخدار باید دارای علامت جهت حرکت اطاقک و یا تابلویی باشد که در آن با کلمات و یا عالیم به سمت بالا - به سمت پایین و یا بی حرکت بطور واضح نشان داده شود.
- ماده ۹۳: در آسانسور با فرمان دستی باید کابل فرمان دارای ساقمه‌هایی باشد که حدود حرکت اطاقک را در هر طبقه معلوم کند.
- ماده ۹۴: کابل فرمان دستی باید دارای ضامنی باشد که حرکت دادن اطاقک را از طبقه دیگری غیر ممکن نماید.
- ماده ۹۵: آسانسورهای موتوری باید دارای کلیدهایی در بالاترین و پایین‌ترین نقاط قفسه آسانسور باشد تا اطاقک وقتی به اولین و یا آخرین طبقه می‌رسد بخودی خود متوقف شود. این کلیدها باید مستقل بوده و ارتباطی به دستگاه حرکت و یا فرمان اطاقک نداشته باشند.
- ماده ۹۶: داخل اطاقک آسانسورهای برقی باید برای موقع خطر کلید قطع برق در نظر گرفته شود این کلید باید از دستگاه فرمان بکلی مجزا ولی در کنار آن قرار داشته باشد.
- ماده ۹۷: کلید قطع کننده دستی باید در موتورخانه دستگاه آسانسورهای برقی و یا در کنار موتور آسانسورهای موتوری در نظر گرفته شود. این قبیل کلیدها باید در محل قابل دید قرار داده شوند.
- ماده ۹۸: حد متوسط سرعت آسانسورهای موتوری بارکش که دارای متصدی نیست نباید از $37/5$ متر در دقیقه تجاوز کند مگر در مورد آسانسورهای خودکار و یا آسانسورهایی که تحت نظر یک متصدی دائمی کار می‌کند.
- ماده ۹۹: حد متوسط سرعت آسانسورهای برقی بارکش نباید از 45 متر در دقیقه تجاوز کند.
- ماده ۱۰۰: سرعت متوسط آسانسورهای بارکش تسمه‌ای یا زنجیری نباید از 18 متر در دقیقه تجاوز کند.

ماده ۱۰۱: آسانسور های بارکش دستی نباید در جایی که بیش از ۱۸ متر و یا ۴ طبقه ارتفاع دارد مورد استفاده قرار گیرد.

ماده ۱۰۲: اطاقک آسانسورها باید هنگام کار به اندازه کافی روشن باشد.

ماده ۱۰۳: ریل های راهنمای - ضربه گیر و وزنه تعادل اطاقک آسانسور های موتوری که برای ارتفاع بیش از ۲۰ متر و با سرعت سی متر در دقیقه در نظر گرفته شده است باید از فولاد یا مصالح مشابه دیگر ساخته شود. در مورد کارخانجات سازنده مواد شیمیایی یا مواد منفجره یا نظایر آنها در صورتی که وجود ریل های راهنمای فولادی احتمالاً تولید خطر نماید بدون توجه به سرعت و ارتفاع ریل های راهنمای را می توان با شرایط مناسب و با رعایت احتیاطات لازم از چوب ساخت.

ماده ۱۰۴: در داخل گودال قفسه آسانسور های برقی باید ضربه گیرهایی در نظر گرفت که بتواند ضربه اطاقکی را که با ظرفیت کامل می افتد تحمل و دفع کند.

ماده ۱۰۵: برای آسانسور های مخصوص حمل افراد که سرعت آنها از ۶۰ متر در دقیقه کمتر است می توان ضربه گیرهای روغنی یا فنری و یا هوایی بکار برد ولی اگر سرعت از ۶۰ متر در دقیقه تجاوز نماید باید ضربه گیرها فقط از نوع روغنی باشد.

ماده ۱۰۶: در مورد آسانسور های باری که سرعت آنها از ۱۵ متر در دقیقه کمتر است می شود از ضربه گیرهای توپر استفاده کرد اما چنانچه سرعت از ۱۵ متر در دقیقه تجاوز کند باید حتماً ضربه گیرهای ارتجاعی هوایی و یا روغنی در نظر گرفته شود.

ماده ۱۰۷: ضربه گیرها باید طوری نصب شود که در پایین ترین ایستگاه (سطح تخلیه) موقعی که ضربه گیرها کاملاً فشرده و متراکم شده حداقل ۶۰ سانتیمتر بین پایین ترین نقطه اطاقک و ته گودال فاصله باشد.

ماده ۱۰۸: برای وزنه های تعادل نیز باید ضربه گیرهایی مشابه آنچه که برای اطاقک ها مقرر گردیده تعبیه شود وزنه های تعادل اطاقک باید روی ریل و راهنمای یا داخل محفظه محکمی که عاری از برجستگی باشد حرکت کند.

ماده ۱۰۹: محل حرکت وزنه های تعادل نیز باید در قفسه آسانسور قرار داده شود و در صورتی که کناره های قفسه باز باشد باید حداقل تا ارتفاع ۲/۱۵ متر از کف گودال اطراف قفسه آسانسور محصور و محفوظ باشد.

۲۹ آیین‌نامه و مقررات حفاظتی ساختمان کارگاه‌ها

ماده ۱۱۰: در صورتی که محل حرکت اطاقک و وزنهای تعادل قفسه نداشته باشد باید آنرا محفوظ کرد.

ماده ۱۱۱: در مورد آسانسورهای مخصوص حمل افراد یا بارکش باید لاقل دو کابل برای وزنهای تعادل و دو کابل برای بالا بردن اطاقک در نظر گرفته شود.

ماده ۱۱۲: حداقل قطر هر نوع کابل ۱۲ میلیمتر است.

ماده ۱۱۳: اتصال کابل‌ها باید بسیار محکم باشد برای این منظور بهتر است بستهایی در داخل قرقه‌ها پیش‌بینی شود موقعی که اطاقک یا وزنهای تعادل حدکثر طول را پیمود باید حداقل دو دور از کابل‌های بالا برند و تعادل هنوز دور قرقه‌ها باقیمانده باشد.

ماده ۱۱۴: تمام کابل‌ها باید دارای دستگاه تعادل باشد آسانسورهایی که دارای قرقه نیست باید به دستگاه تعادل کننده مجهز گردد.

موتورخانه

ماده ۱۱۵: به استثناء آسانسورهای بارکش دستی اتصالی‌های بالای آسانسور باید روی تیرهای حمال و یا سقفی که محکم ساخته شده باشد (به‌طوری‌که در ماده ۱۰۸ این آیین‌نامه مقرر شده) قرار داده شود.

ماده ۱۱۶: هیچیک از قسمت‌های مربوط به دستگاه حرکت دهنده نباید روی سقف قفسه آسانسور قرار داده شود.

ماده ۱۱۷: هیچیک از قسمت‌های مختلف آسانسور به استثناء ضربه گیرها نباید در کف قفسه آسانسور قرار داده شود.

ماده ۱۱۸: تمام قسمت‌های موتورخانه باید با رعایت آیین نامه حفاظتی ماشین آلات ساخته شده باشد.

ماده ۱۱۹: قرقه‌ها و ریلهای راهنما باید از چدن یا فولاد باشد. این قرقه‌ها باید دارای گلویی صیقلی شده با مقطع نیم دایره باشد بطوری که بازی بین کابل و گلوگاه مزبور از $1/6$ میلیمتر تجاوز نکند.

ماده ۱۲۰: قطر قرقه نباید از 40 برابر قطر کابل کمتر باشد.

ماده ۱۲۱: در آسانسورهای مخصوص حمل افراد نباید برای اتصال قرقه‌ها به فرمان اصلی آسانسور کلاچ بکار برده شود.

ماده ۱۲۲: آسانسورهای حمل افراد یا بارکش باید مجهز به ترمزهایی باشد که بطور خودکار هنگامی که دستگاه فرمان در وضع "توقف است" عمل کند.

ماده ۱۲۳: سیم های فرمان باید در کلیه مسیر از کابلها و سیم تلفن و برق اطاقک بطوری که در ماده ۱۵ این آیین نامه ذکر شده مجزا باشد.

ماده ۱۲۴: در کلیه ماشین ها و دستگاه های الکتریکی آسانسور باید یک اتصال زمین نیز پیش بینی شده باشد.

ماده ۱۲۵: در صورتی که بخواهند در آسانسورهای حمل افراد و بارکش دستی تغییراتی داده و آنرا موتوری نمایند باید طبق مقررات این آیین نامه عمل گردد.

ماده ۱۲۶: تمام قسمت های مختلف آسانسور باید به وسیله موسساتی که صلاحیت آنها مورد تایید وزارت کار باشد در فوائل کوتاه که بیشتر از سه ماه نباشد مورد بررسی دقیق قرار گیرد.

تبصره - جریان بازدید قسمت های مختلف آسانسور با ذکر تاریخ و اقداماتی که برای رفع نقصان به عمل می آید باید در دفتر چه مخصوص ثبت گردد.

ماده ۱۲۷: اطاقک آسانسورهای حمل افراد باید زنگ امدادی و تلفن داشته باشد.

تابلو

ماده ۱۲۸: درون اطاقک آسانسورها عموماً باید تابلوهایی نصب گردد که حداقل بار مجاز آسانسور را بطور واضح مشخص کند.

ماده ۱۲۹: در کنار مدخل و همچنین داخل اطاقک آسانسورهای موتوری که استثنائی برای حمل افراد بکار می رود و با مشخصات مربوطه به آسانسورهای مخصوص حمل افراد مطابقت دارد باید به وسیله تابلویی تصریح گردد که بکار انداختن آن جز وسیله متصلی مربوطه ممنوع است.

بخش ۷- محوطه کارخانه صحن کارگاه

ماده ۱۳۰: برای کارگرانی که در خارج از سالن ها در محوطه کارخانه و اطراف ساختمان ها (در فضای آزاد) مشغول کار هستند می بایستی حفاظ و سایبان پیش بینی شود.

ماده ۱۳۱: قسمت های رو باز داخل و اطراف کارخانه که عنوان حیاط دارد باید همیشه طوری ساخته شود که آب در کف آن نماند و گل نشود و همیشه اوقات نظیف و تمیز باشد تا رفت

و آمد به ساختمان‌های کارخانه و حمل و نقل مواد و تجهیزات مختلف از میان آنها به سهولت صورت گیرد.

ماده ۱۳۲: صحن کارخانه‌ها باید عموماً دارای مجاری فاضلاب باشد.

ماده ۱۳۳: چنانچه در صحن کارخانه گودال‌هایی مانند چاله، حفره و چاه و نهر و غیره وجود داشته باشد باید روی دهانه آنها با وسایل محکم و اطمینان بخش مستور گردیده یا اطراف آنها نرده محکمی نصب شود.

عبور افراد و وسایل نقلیه

ماده ۱۳۴: معابر و پیاده روها و خط آهن‌های مخصوص کارخانه باید به قسمی احداث شده باشد که از هر گونه تقاطع خطرناک جلوگیری شود.

ماده ۱۳۵: کارگاه‌هایی که محصور نیستند باید درهای مخصوص برای وسائط نقلیه و خط آهن و عبور افراد داشته باشند.

ماده ۱۳۶: بین پیاده روها و راه عبور وسائط نقلیه و راه آهن باید فاصله کافی در نظر گرفته شود و ضمناً عرض پیاده روها به اندازه‌ای باشد که در ساعت تراکم رفت و آمد برای کارگران ایجاد زحمت نشود.

ماده ۱۳۷: برای رفت و آمد افراد باید پیاده روهایی بین نقاط مهم در کوتاه‌ترین فاصله ساخته شود این قبیل معابر را نباید در زیر ناوдан‌ها احداث نمود که بر اثر ریزش آب در سطح آنها لغزنده‌گی پیدا شود.

ماده ۱۳۸: در محل تقاطع پیاده روها با خطوط آهن و راههای عبور وسائط نقلیه بایستی معبرهای هوایی یا زیرزمینی احداث گردد. مگر آنکه وزارت کار ایجاد آنرا لازم نداند.

فصل دوم - روشنایی

کلیات

ماده ۱۳۹: در نقاطی که اشخاص بکار اشتغال دارند یا از آنها عبور می‌نماید باید در ساعت کار روشنایی کافی طبیعی یا مصنوعی تامین شده باشد این روشنایی باید در هر حال متناسب با نوع کار بوده و حتی المکان از روشنایی و نور طبیعی استفاده گردد.

بخش ۱- نور طبیعی

ماده ۱۴۰: پنجره های سقفی و پنجره های معمولی باید به قسمی و به فواصلی نصب شود که نور بطور یکنواخت به محل کار بتابد.

ماده ۱۴۱: در موارد ضروری برای جلوگیری از شدت تابش نور و پنجره های سقفی و پنجره های معمولی را باید باوسایل مناسبی مانند کرکره و پرده متحرک و نظائر آن مجهز نمود.

ماده ۱۴۲: پنجره های سقفی و معمولی باید مرتبأً تمیز گردند.

بخش ۲- نور مصنوعی

ماده ۱۴۳: در محل هایی که نور طبیعی وجود ندارد و یا در نقاطی که نور طبیعی به قدر کافی ایجاد روشنایی نمی کند باید از نور مصنوعی استفاده شود.

ماده ۱۴۴: روشنایی باید بطور کلی یکنواخت بوده و از جهات مختلف بتابد تا از ایجاد سایه های تند جلوگیری شده و ضمناً باعث خیره شدن چشم نگردد.

ماده ۱۴۵: در محل هایی که بطور موضعی احتیاج به نور شدیدی باشد علاوه بر نور کلی کارگاه نور اضافی در محل مورد نیاز طبق مفاد این آیین نامه تامین شود.

ماده ۱۴۶: برای جلوگیری از خیره کردن چشم نور اضافی مذکور در ماده قبل باید به نحوی پوشیده شود که فقط محل مورد نظر را روشن نماید.

بخش ۳- شدت نور

ماده ۱۴۷: حداقل شدت نور در معابر خارجی اطراف کارگاه و همچنین در داخل محوطه ۲۰ لوکس است (لوکس واحد شدت نور و مساویست با شدت روشنایی یک شمع در فاصله یک متر).

ماده ۱۴۸: در موارد زیر حداقل شدت نور بایستی ۵۰ لوکس باشد.

الف - در محل هایی که تشخیص جزئیات در آن ضرورت ندارد از قبیل جابجا کردن ذغال سنگ و سنگ آهک و اشیاء مشابه آن.

ب - راهروها - پلکانها - انبارهای کالا - انبارهای مخصوص اشیاء زمخت و حجیم.

ماده ۱۴۹: در موارد زیر حداقل شدت نور بایستی ۱۰۰ لوکس باشد.

الف - هنگامی که تشخیص جزئیات تا حدی ضروری باشد مانند محل تولید محصولات نیمه

تمام آهنی و فولادی - آسیا کردن غلات - آماده ساختن الیاف پنبه و سایر عملیات مقدماتی امور صنعتی.

ب - در اطاق‌های ماشین و دیگ بخار - داخل اطاق آسانسور برای حمل افراد و بار در قسمت‌های بسته بندی - در انبارهای اشیاء کم حجم و ظریف، در سالنهای توالی و شستشو، در رختکن‌ها و غیره.

ماده ۱۵۰: در مواردی که تشخیص جزییات بطور متوسط ضرورت داشته باشد مانند سوار کردن اجزای معمولی ماشین و کارهای مربوط به بازرسی و معاینه فرآورده‌های عملیات مربوط به فرآورده‌های نساجی و چرمی با الوان روشن - تهیه کنسرو و بسته‌بندی گوشت - تراش چوب و الار و امثال آن بایستی حداقل ۲۰۰ لوکس باشد.

ماده ۱۵۱: چنانچه تشخیص دقیق جزییات ضرورت داشته باشد مانند کارهای ماشینی بازرسی و معاینه معمولی پرداخت کردن چرم، بافنده‌گی پنبه و پارچه‌های روشن پشمی امور اداری (در پشت میز) خواندن و نوشتن متناسب با یگانی و ارسال مراسلات و غیره حداقل شدت نور باید ۳۰۰ لوکس باشد.

ماده ۱۵۲: در صورتی که تشخیص دقیق جزییات الزام آور باشد از قبیل سوار کردن و اتصال اجزای ظریف ماشین، امور دقیق ماشینی، بازرسی کابل‌ها، تراش و صیقل شیشه و بلور، کارهای چوبی ظریف، بافنده‌گی پارچه‌های تیره رنگ پشمی امور محاسباتی، دفتر داری و تحریرات تندنویسی، ماشین نویسی و نقشه‌کشی و سایر امور ممتد اداری بایستی حداقل شدت نور ۵۰۰ لوکس باشد.

ماده ۱۵۳: در مواردی که تشخیص جزییات بطور دقیق‌تر از آنچه در فوق گذشت ضرورت داشته باشد مانند سوار کردن و بازرسی دقیق ادوات و اسباب‌های بسیار ظریف جواهر سازی، ساعت سازی، درجه بندی محصولات توتون، مقابله کردن اوراق چاپی در چاپخانه، چرخ کردن پارچه‌های تیره رنگ و نظائر آن حداقل شدت نور بایستی ۱۰۰۰ لوکس باشد.

تبصره - حداقل شده‌های نوری که در موارد فوق تعیین شده در موقعی است که چراغها و دستگاه‌های نور دهنده تحت شرایط عادی کار کند (نه در موقعی که دستگاه‌های مزبور تازه نصب شده است از این رو لازمست که شدت نور در آغاز کار در صورت مساعد بودن شرایط ۲۵ درصد و شرایط نامناسب (مواردی که نوع کار چراغها را کثیف می‌کند) ۵۰

در صد بیشتر در نظر گرفته شود.

بخش ۴- نور امدادی

ماده ۱۵۴: در ساختمان هایی که ۲۵۰ نفر یا بیشتر بکار اشتغال داشته و فعالیت آنها تمام یا قسمتی از اوقات بعد از غروب تا قبل از طلوع آفتاب را فرا گیرد. کلیه معابر مهم، پلکان ها، نقاط خروجی ساختمان، معابری که به آنها منتهی می شود باید از سیستم های روشنایی امدادی که همیشه در مدت شب آماده بکار بوده و در صورت قطع روشنایی اصلی می توان از آن استفاده نمود مجهز باشند.

سیستم روشنایی امدادی باید حداقل ظرفیت تولید یک ساعت نیرو باشد پنج لوكس را داشته و دارای منبع تولید نیرو و سیم کشی مستقل از شبکه عمومی باشد.

فصل سوم - تهویه

ماده ۱۵۵: در کلیه کارگاه ها باید پیوسته شرایط مساعدی از نظر تهویه (طبیعی یا مصنوعی) فراهم باشد هوا کافی و سالم با درجه حرارت و رطوبت مناسب برای افراد موجود بوده و نیز از تغییرات ناگهانی درجه حرارت جلوگیری شود.

ماده ۱۵۶: هر نوع گرد و غبار، دود و گاز و بخارهای حاصله در کارگاه ها باید از همان وله تولید تا جایی که امکان دارد به وسائل طبیعی والا به وسائل مصنوعی از محیط کار دور ساخت تا از آلودگی هوا کارگاه جلوگیری شود.

ماده ۱۵۷: دستگاه های مولد حرارت که در محل های کار قرار می گیرد باید دارای هواکش مناسب باشد به نحوی که گازهای حاصله از احتراق با هوای داخل کارگاه مخلوط نگردد. استفاده از اجاقها و بخاریهای بدون دودکش و امثال آن بکلی ممنوع است.

ماده ۱۵۸: در سالن ها و اطاق های کارگاه ها باید همیشه حرارت و رطوبتی متناسب با نوع کار وجود داشته باشد و این حرارت باید قابل افزایش و کاهش باشد تا بتوان درجه رطوبت و حرارت را به تناسب کار و حرارت و یا رطوبت خارج تغییر داد.

ماده ۱۵۹: در نقاطی که اختلاف درجه حرارت فصلی زیاد است باید سقف و بدن های محل کار و در صورت اقتضا درها و پنجره ها به وسائل مقتضی مانند عایق بندي حرارتی سقف ها، دیوارها و در صورت امکان کفها و درها و پنجره های محل کار در مقابل حرارت

یا برودت خارج مجہز شود.

ماده ۱۶۰: در کارگاه‌ها بایستی به وسایل مقتضی از قبیل نصب حایل‌های ثابت یا متحرک یا عایق کردن لوله‌های ناقل بخار یا آب داغ از تشعشعات شدید حرارتی جلوگیری شود.

تبصره ۱- این عایق‌ها باید حتی الامکان از مواد نسوز ساخته شود.

ماده ۱۶۱: در مواردی که از حرارت مرکزی استفاده می‌شود رادیاتورها و لوله‌های آب گرم باید به قسمی نصب شود که کارگران در نتیجه تشعشع حرارت یا جریان هوای گرم ناراحت نشوند.

فصل چهارم - پیشگیری حفاظت در برابر آتش سوزی تعاریف

الف - منظور از ساختمان تندسوز (با اسکلت چوبی) ساختمانی است که دیوارها کف و سقف آن بر روی استخوان بندی چوبی بنا شده باشد.

ب - منظور از ساختمان کندسوز ساختمانی است که دیوارهای آن با مصالح بنایی ساخته شده و در داخل بنا الوارها و چوبهای سنگین بکار برده شده باشد.

ج - منظور از ساختمان مقاوم در برابر آتش سوزی ساختمانی است که در آن کلیه دیوارها، تیغه‌ها، کفها، پله‌ها، سقفها، پنجره‌ها و سایر قطعات داخلی بنا از مصالح مقاوم در برابر آتش سوزی ساخته شده باشد.

د - منظور از امکنه کم خطر محل‌هایی است که برای انبار کردن یا استفاده از اشیاء و موادی بکار می‌رود که معمولاً به سرعت یا با دود زیاد نمی‌سوزد و در صورت آتش گرفتن اشیاء بزودی دود و گازهای سمی یا انفجار خطرات فوری ناشی از مواد انبار شده به وجود نمی‌آورد.

ه- منظور از امکنه با خطر عادی محل‌هایی است که برای انبار کردن یا استفاده از اشیاء و موادی بکار می‌رود که با سرعت زیاد می‌سوزد لیکن حین سوختن بزودی گازهای سمی ایجاد نمی‌کند.

و - منظور از امکنه خطرناک محل‌هایی است که برای بکار بردن و انبار کردن یا استفاده اشیاء و موادی بکار می‌رود که بسیار زود آتش می‌گیرد و این اشیاء در حین سوختن

بزودی گازهای سمی و انفجار تولید می‌نماید.

ز - منظور از طبقه یک طبقه واقعی نیست بلکه ارتفاع پنج متر از کف زمین طبقه اصلی و هر چهار متر روی آن یک طبقه محسوب می‌گردد باین ترتیب ساختمان بدون طبقه‌ای که ۲۵ متر ارتفاع دارد معادل بنایی محسوب می‌شود که طبقه هم سطح زمین آن پنج متر و پنج طبقه فوقانی آن هر یک ۴ متر ارتفاع دارد.

ح - منظور از گذر فضای آزاد بین ماشین آلات تاسیسات یا انبووه مواد است و کلمه «آزاد» بدان معنی است که در گذر موانعی از قبیل ستون، دستگاه ترانسمیسیون قرقره‌ها و یا انبووه مواد و نظیر آنها وجود ندارد.

ط - منظور از راه عبور فضای آزادی است که برای عبور و مرور داخل کارگاه با توجه به تفسیری که در بند (ح) از کلمه آزاد شده است بکار می‌رود.

ی - منظور از «راهرو» فضای آزادی است که برای عبور و مرور خارج از محل کار با توجه به تعبیر کلمه آزاد به کار می‌رود.

ک - منظور از «خروجی» دهانه‌ای است که برای خروج از یک قسمت محل کار به قسمت دیگر آن به کار رود.

ل - منظور از «خروجی انتهایی» دهانه‌ای در بناست که بتوان به سهولت و بدون خطر از آن طریق به فضای آزاد راه یافت.

م - منظور از «گذرگاه» هر راهی است که برای عبور و مرور افراد به کار می‌رود.

بخش ۱- ارتفاع و تفکیک ابنیه

ارتفاع

ماده ۱۶۲: ارتفاع بنای کارگاه‌هایی که پس از اجرای این آیین نامه ساخته و یا تجدید بنا می‌شوند بسته به نوع ساختمان یا خطرات ناشی از آتش سوزی باید با جدول زیر مطابقت داشته باشد به استثنای بناهای چوبی (تندسوزی) که الزاماً فقط در یک طبقه ساخته می‌شود.

آیین نامه و مقررات حفاظتی ساختمان کارگاه‌ها ۳۷

نوع خطر اشیایی که در داخل بنا وجود دارد			نوع ساختمان
خطرناک	عادی	کم خطر	
۱ طبقه	تا ۲ طبقه	تا ۴ طبقه	کندسوز
۲ طبقه	تا ۵ طبقه	تا ۵ طبقه	مقاوم در برابر آتش سوزی

در این جدول طبقه هم کف زمین نیز جز طبقات محسوب گردیده است.

ماده ۱۶۳: چنانچه بناهای موجود کارخانه‌ها در کلیه طبقات با دستگاه‌های خودکار ضد آتش‌سوزی مجهز باشند حداقل می‌توان اجازه داد که طبقات آنها از آنچه در جدول بالا تصریح شده یک طبقه بیشتر باشد.

تفکیک

ماده ۱۶۴: کلیه اعمالی که متضمن بروز انفجارها و خطرات ناشی از جرقه و شعله می‌شود باید در بناهایی جدا از بنای اصلی کارگاه انجام شود.

بخش ۲ - گذرگاه‌ها

گذرها

ماده ۱۶۵: حداقل عرض گذرها بین ماشین آلات و تاسیسات و یا انبوه مواد در کارگاه‌ها ۶۰ سانتیمتر است.

ماده ۱۶۶: در صورت احتمال بروز مخاطرات از جانب ماشین آلات و همچنین در مواردی که اندازه و ابعاد قطعاتی که ساخته می‌شود و یا مقدار ضایعات و یا تاسیسات و یا انبوه مواد و اشیاء ایجاب نماید بایستی برای گذرها داخلی عرض بیشتری منظور شود.

ماده ۱۶۷: چنانچه امکان دسترسی فوری به خروجی‌ها نباشد در کارگاه بایستی راهروهای مشخص و همواری بدون بریدگی و برجستگی با حداقل ۱/۲۰ متر عرض وجود داشته باشد که مستقیماً به خروجی‌ها مربوط می‌شود.

راه پله‌ها

ماده ۱۶۸: در اینیه مقاوم در برابر آتش سوزی که دو طبقه و یا بیشتر ارتفاع دارد بایستی کلیه پله‌ها و پاکردها (اصلی و فرعی) از مصالح مقاوم در برابر آتش سوزی ساخته شود.

ماده ۱۶۹: بجز در موارد خاصی که استفاده از پله های روباز مجاز شناخته شده کلیه راه پله ها و پاگرد های اصلی یا قسمت هایی از طبقات که مورد استفاده افراد برای رفت و آمد از راه پله های داخلی قرار می گیرد بایستی با مصالح مقاوم در برابر آتش سوزی ساخته و حفاظت شود.

ماده ۱۷۰: راه پله های خارجی باید در برابر آتش سوزی و دود و باد محافظت و اطراف آن با مصالح مقاوم در برابر آتش سوزی پوشیده شود و حتماً راهی هم به بالکون های خارجی بنا و راهروهای آن داشته باشد.

ماده ۱۷۱: در اینهایی که در ساختمان آنها مصالح غیر مقاوم در برابر آتش سوزی بکار رفته و بیش از دو طبقه ارتفاع دارد و شبیب بام آنها کمتر از یک بر چهار است حتماً بایستی یک راه پله برای ارتباط به بام در نظر گرفته شود.

ماده ۱۷۲: کلیه راه پله ها باید مستقیماً یا از طریق یک حیاط خلوت یا راهروی مقاوم در برابر آتش سوزی به فضای خارج یا خیابان راه داشته باشد عرض این راهروها با توجه به مواد ۱۷۴ و ۱۷۷ باید دست کم به اندازه مجموع حداقل مجاز عرض کلیه خروجی هایی که به آنها مربوط می شود باشد.

ماده ۱۷۳: بر روی بالکان هایی که به منظور خروجی مورد استفاده قرار می گیرد باید بطور واضح جهت خروج به طرف فضای آزاد مشخص شود.

خروجی ها و خروجی های انتهایی

ماده ۱۷۴: تعداد و وضع درهای خروجی باید طوری باشد که کلیه افراد بتوانند در موقع خطر محل کار را بلا فاصله و با اطمینان کامل ترک کنند. حداقل عرض درهای خروجی $1/20$ متر است.

ماده ۱۷۵: فاصله بین محل کار تا در خروجی انتهایی یا تا راه پله مقاوم در برابر آتش سوزی مصون از دود یا تا درهایی که به راهروهای امن ارتباط دارد نباید از اندازه های زیر تجاوز کند.

الف - در مورد بنای خطرناک ۱۵۰ متر.

ب - در مورد بنای کم خطر یا عادی ۳۰۰ متر.

ماده ۱۷۶: فواصل بالا را در کارگاهی که با آب پاش خودکار مجهز باشند و یا خطرات ناشی

از آتش گرفتن احتمالی اشیاء باشد می‌توان زیادتر و یا کمتر نمود.

ماده ۱۷۷: برای جلوگیری از ازدحام در کارگاه‌هایی که تعداد افراد آن از ۵۰ نفر بیشتر باشد باید نسبت به تعداد اضافی افراد درب خروجی انتهایی عریض‌تر یا درب خروجی اضافی تعییه گردد. با توجه به اینکه خروج افراد به صورت پشت سرهم (ستون) همیشه رجحان دارد بنابراین اضافه عرض گذرگاه بایستی مضربی از ۶۰ سانتیمتر باشد. عرض هر کدام از گذرگاه‌ها باید طوری در نظر گرفته شود که عبور افراد بدون اشکال ممکن باشد.

تبصره - اضافه عرض هر درب خروجی انتهایی با ضریب ۶۰ سانتیمتر باید محاسبه شود.

گذرگاه‌های افقی

ماده ۱۷۸: در گذرگاه‌های افقی نباید هیچ‌گونه پله یا اختلاف سطح ناگهانی وجود داشته باشد.

ماده ۱۷۹: در صورت وجود اختلاف ارتفاع این دو گذرگاه بایستی برای اتصال آنها حتماً از سطح شیب دار (رامپ) استفاده شود و در محل شروع رامپ مخصوصاً نقطه مرتفع آن علامت مخصوص نصب شود.

بخش ۳- درها

درهای مقاوم در برابر آتش سوزی

ماده ۱۸۰: در پاگرد راه پله‌ها و دیوارهای داخلی گذرگاه‌هایی که برای خروج در موقع آتش‌سوزی اختصاص دارد باید درهای مقاوم در برابر آتش سوزی که به فنرهای کمپرسی مجهز است نصب شود.

ماده ۱۸۱: درهای خروجی انتهایی مقاوم در برابر آتش سوزی باید دارای لولای دو طرفه باشد چنانچه استفاده از لولای دو طرفه عملاً مناسب نباشد ممکن است اجازه داده شود که از درهای کشویی افقی استفاده گردد.

ماده ۱۸۲: در مورد درهای مقاوم در برابر آتش سوزی استفاده از درهای کشویی قائم و درهای کرکره‌ای و درهای گردان مجاز نیست.

ترتیب قرار گرفتن درها

ماده ۱۸۳: جهت باز شدن کلیه درهایی که به راهروها و سرسرها ارتباط دارند باید به سمت خروج از ساختمان بوده و واجد علامت باشد.

۴۰ آیین نامه های حفاظت و بهداشت کار

ماده ۱۸۴: درهایی که از اطاق به راهرو و سرسراباز می شود باید طوری در نظر گرفته باشد که برای حرکت جمعیت مانعی ایجاد ننماید.

ماده ۱۸۵: پشت درهایی که به راه پله ها باز می شود باید بلافاصله پله وجود داشته باشد. قرار گرفتن پاگردی که عرض آن لاقل به اندازه عرض در باشد در پشت اینگونه درها الزامی است.

ماده ۱۸۶: عرض درهای خروجی انتهایی راه پله ها باید از عرض پله ها کمتر باشد.

ماده ۱۸۷: فاصله درهای خروجی طبقه هم سطح زمین بیشتر از ۴۵ متر و عرض آنها باید از ۱/۲۰ متر کمتر باشد.

ماده ۱۸۸: هر یک از درهای خروجی باید مشخص و قابل دید باشد.

ماده ۱۸۹: درهایی که برای ارتباط به داخل یا خارج بنای کارخانجات یا طبقات آنها در نظر گرفته شده در ساعت کار به هیچ وجه باید با قفل یا کشو و غیره بسته شود.

بخش ۴- آسانسورها و بالابرها

ماده ۱۹۰: با اینکه آسانسورها بطور کلی باید به عنوان خروجی به حساب آید معذالک قفسه کلیه آسانسورهای مخصوص حمل افراد باید سراسر با مصالح مقاوم در برابر آتش سوزی ساخته شود.

ماده ۱۹۱: قفسه آسانسورها باید با قفسه پله ها توام باشد مگر آنکه دیواره های آن با مصالح مقاوم در برابر آتش سوزی ساخته شده باشد.

بخش ۵- علایم خروجی

ماده ۱۹۲: درهای خروجی و گذرگاهها باید بطور ساده و با علایم واضح که راه خروج را نشان دهنده مشخص شود، در کارگاههایی که تعداد کارگران آن ۲۵۰ نفر بیشتر است و ساعت کار در طول شب ادامه داشته باشد علایم فوق باید الکتریکی و به جریان برق فوق العاده (همانطور که در ماده ۱۵۴ تشریح گردید) مرتبط باشد تا در صورت قطع جریان عمومی برق استفاده از آنها امکان پذیر باشد.

این آیین نامه مشتمل بر چهار فصل و ۱۹۲ ماده و ۸ تبصره به استناد ماده ۴۷ قانون کار* تدوین و در چهل و هفتمین جلسه شورای عالی حفاظت فنی مورخ ۱۳۴۰/۸/۲۴ به تصویب نهایی رسیده و قابل اجراست.

* . ماده ۴۷ قانون کار سابق به استناد مصوبه جلسه مورخ ۸۳/۵/۱۲ شورای عالی حفاظت فنی به ماده ۸۵ قانون کار مصوب آبان ماه ۱۳۶۹ تغییر یافته است.